

ERA NOTICIA:

ER AJUNTAMENT DE VIELHA AVERTÍS TAMB PARAR ES OBRES DETH TÚNEL

ETH MOPU NON
ASSISTÍS ARA REUNION

En Ajuntament de Vielha-Mijaran s'amassèren eth dia 23 de hereuèr pas-sat era Comission deth pòble entara defenssa deth riu Nere, amassa damb er Alcalde Jusèp Calbetò, eth conse-lhèr de Montes e Bòsqui, representants dera seccion Territorial deth Mèdi Naturau presidits peth Senhor Carlos Pé-rez, Juan Brocal ingenièr d'idrologia, Miguel Cerdà Delegat Comarcau, atau coma eth Senhor Roberto Palau coma re-presentant de Construccions Padròs S.A e non assistint eth representant deth MOPU.

Era reunion se hec entà dar ua solucion ath depòsit de lordères en barranc de "Font Freda" que dada era actuau situacion e en cas de plo-ges fòrtes poderie provocar un aiguat de grèus consequéncies entath pòble de Vielha. Atau madeish se contemplèc er incompliment per part deth MOPU deth punt 7 e 8 des claussules d'ocupacion deth parçan a on son emplaçades es ò-bres deth túnel de ventilacion deth
(continue laguens)

GILABERT SERVICIS, S.A.

Assessoria Juridica, Laborau e Fiscau
Gestoria Administratiua: Carmen Vila

FINQUES PLANES

Joan Planes e Monfort, API nº 7491
Avda. Castièro, 15, entressòl
tel.: 64 09 35
25530- V I E L H A

EDITORIAU

MANTIER ERA CASA E ERA BÒRDA

Es aiguats an estat un perilh entà Aran ath long de tota era istòria e ei naturau que eth pòble per miei des sòns re-presentants reaccione en-tà evitar aqueres desgrà-cies que poderien passar se se mantenguessen ac-tuacions negligentes.

Ei important eth Tú-nel de Vielha perque per miei de eth passen es di-nèrs que pòrten es toris-tes que mos faciliten eth nòste benestar, e per miei de eth èm comunicats damb eth rèste de Catalunya e d'Espanha. Era milhora deth Túnel millorarà es comunicacions, e ena è-poca actuau millorar es comunicacions ei milho-rar eth nivèu de vida.

Mès qu'era bastida de-ra bòrda non mos des.hèi-gue era casa.

Cau hèr un Túnel fa-cilment accessible sense perills tàs que la crot-zen e sense provocar si-tuacions qu'en cassi ex-trems hèsquen perilhar era vida d'un pòble.

IMPRESI SENSE ADREÇA

ACTUALITAT

Túnel de Vielha.

Eth punt 7 des claussules ditz: "Abantes de que se formen depòsits de lordères en barranc de "Font Freda", s'auràn de hèr es òbres que calgue entà evitar qu'aguesti materiaus poguen èster arrossegats per aigua en quinsevolh moment qu'aguestes pugen, e que coma mínim se hèsque un mur o dic de contencion en pròpi barranc. Er incompliment d'aguesta claussula poderà èster motiu d'interrupcion immediata des òbres". Eth punt 8 ditz: "Abantes de que passen tres mesi a partir dera data d'aprovacion deth present expedient, era direccion des òbres de ventilacion deth Túnel de Vielha presentarà ara Prefectura dera Seccion Territorial deth Mèdi Naturau de Lleidà eth projècte de correccion hidrologica deth barranc de "Font Freda", hèr un estudi de restauracion paisagistica e ecologica d'aguest parçan, firmit peth tècnic forestau competent e visat peth collègi competent".

Dempús de debatar era actualau situacion, s'arribèc ara conclusion de concedir ath MOPU 30 dies de pròrroga entà elaborar un projècte de defenses deth riu, e un estudi paisagistic deth parçan a on se hèn es òbres.

Acabat aguest plaç, se paralisaràn es òbres.

Aguesti acòrds s'an notificat per escrit urgent ath MOPU.

Se demanèc ath representant deth Mèdi Naturau aguest madeish plaç entà retirar en sòn cas era licencia provisionau d'ocupacion deth parçan.

AMPLIACION DETH MUSÈU

Eth conselhèr de cultura dera Generalitat, Joaquin Ferrer, eth President deth Conselh de Montanha Hipòlit Cruces e eth conservador deth Musèu de Vielha, Jusèp Maria Boya, an arribat ar acòrd entà crompar eth "Còto Joan Chiquet" de Vilamòs tà installar er Ecomusèu. Era crompa ei valorada en 15 milions de pessetes. Era Conselheria de Cultura pagarà 11 milions, dus milions eth Conselh Comarcau de Montanha e dus milions er Ajuntament de Vilamòs que presidís er Alcalde Jusèp Castet. Aguesti dus milions, tant es deth Conselh Comarcau coma es der Ajuntament de Vilamòs se pagaràn en un plaç de dus ans.

Eth "Còto Joan Chiquet" compde tamb ua casa, dues bòrdes que daten deth segle XVIII tanben i a un uart, un vergèr, un colomèr e un corrau que que de barrat pes bòrdes e era casa, e es entrades as dus palhèrs que queden per dehòra deth còto.

Eth foncionament d'aguest Musèu ei previst tà laguens de dus ans, ja que i a reparacions importantes a hèr enes edificis. Era casa, aprofitant es mòbles que daten deth segle XVIII e bèth un mès que se i meterà, s'estructurarà damb era forma qu'auien es cases en aquèra època. Es bòrdes s'acondicionaràn damb es utisi abituaus que se hèn anar enes prats e tèrres, e es atelatges des bèsties entath trabalh que se hège en aquèra època.

Eth uart e eth vergèr, d'acòrd tamb eth Mèdi Naturau e bèra institucion ecologica se veirà de semiar es plantes e flors que i an agut ena agricultura d'Aran.

(continue ath darrèr)

AUÉ PARLAM DAMB...

HIPÒLIT CRUCES SOCASAU

PRESIDENT DETH CONSELH
COMARCAU DE MONTANHA
DERA VAL D'ARAN

TELEVISION EN ARAN

A partir deth mes d'Abriu eth 2on. Canal de TVE emeterà un programa en aranés entà tota Catalunya pendent un an, se emeterà es deluns pera tarde

- PER QUE VA EMISSION PER MIEI DE TVE EN ARANÉS?

- Per ua sencilha rason, TVE mos a oferit era possibilitat de hèr aquesta emission, e nosati li auem dat tot eth supòrt necessari.

- QUAN S'EMETERÀ AGUEST PROGRAMA E A PARTIR DE QUINA DATA?

- Aquest programa començarà a emeté-se a partir deth mes d'Abriu toti es deluns des des 6 as 6,30 dera tarde. Serà emetut peth 2on. canal de TVE entà tota Catalunya.

- QUI FINÀNCIE ETH CÒST D'AGUESTES EMISSIONS?

- De moment TVE e per espai d'un an finàncie tot eth programa ath 100 per 100.

- EI AGUEST ETH PRUMÈR PAS ENTÀ ARRIBAR A AUER UA TV TOTALMENT ARANESA?

- Pensi que òc, era nòsta fita ei crear o colaborar a creà-se ua productora de TV en Aran que pogue véner es sòns programes a ues autes televisions de quinsevolh lòc.

- QUANTI LÒCS DE TRABALH REPRESENTA AGUEST PROJÈCTE?

- De moment pòden representar 10 lòcs de trabalh sense comptar es colaboradors que pogueu auer eth prumèr equip que se crearà. De moment e coma primicia se poderie pagar per cada programa de 300.000 enquia miei milion de pessetes.

- QUINES SERIEN ES PERSONES QUE METERIEN EN MARCHA AGUEST PROJÈCTE?

- Entà començar TVE mos cedirà ath realisador de programes de vidèu Ju-sèp Maria Castelha Relha (neishut en Bossòst) per un plaç de tres mesi entà poder montar eth programa damb gent d'aciu.

En quan a especialistes aranesi en tèma non i manquen per que eth cap de platò de TV 3, Antoni Pèremarti Fòrt ei tanben aranés, e i auem gent ena Val d'Aran molt capacitada entà hèr aquesti trabalhs.

- A QUIN ORGANISME OFICIAU PERTANHERÀ ERA TELEVISION ARANESA O BEN, FORMARÀ BERA SOCIETAT INDEPENDENTA DES INSTITUCIONS POLITIQUES O AJUNTAMENTS?

- Çò ideal serie que poguesse formar ua entitat autònoma, prò creigui que s'aurie de matier ena linha que pogue marcar eth Centre de Normalisacion Lingüistica der aranes, per que era fita mès important d'aquest miei ei era collaboracion entara normalisacion lingüistica de-
ra Val d'Aran.

- ERA TVE PLANTEGE ER HÈT DE REVI-
RAR ES EMISSIONS DAMB SOBTITOLARS
ATH CATALAN, PENSES QU'EI MOLT IM-
PORTANT?

- Non ac calerie hèr se siguesse ua emission completament entà Aran, prò cau tier en compde que se veirà en tot Catalunya e alavetz segontes era mesura d'enteniment qu'age se veirà de sobtitolà-lo o non. Per un aute lòc i a gent de dehòra dera Val d'Aran qu'an manifestat un gran interès entà apréner er aranés.

- SE SEGUIRÀN MANTENGUENT ES EMISSIONS ACTUAUS QUE SE HÈN DAMB TVE ETH DIUENDRES ENTÀS 8 E 20 DETH MAITIN?

- Aquestes emissions se seguiràn hènt, ja qu'ei ua causa independenta a tot açò que se vò crear.

(continuacion der Ecomusèu)

Es critèris que s'an seguit entà escuèlher aquest còto poderien èster aguesti:

- Eth "Còto Joan Chiquet" qu'a ues caracteristiques e configuracion plan especiau.
- Descentralisar de Vielha çò maxim possible entà dar mès participacion as pòbles.
- Er entorn de Vilamòs non ei bric degradat e es vistes que des d'aquiu i a son plan eloqüentes.
- Afavorir socioeconòmicament as pòbles de Vilamòs e Arres ja qu'era aflüència de visitants pòt dar estabilitat ara gent qu'aquiu i a.

MILHORA D'UA CASA EN BOSSÒST

Er Ajuntament de Bossòst començèc eth passat dimars es òbres de remodelacion d'un edifici propietat der ajuntament en centre comerciau deth pòble. Er edifici de tres plantes, aurà ena planta baisha uns urinaris, dus d'eri entà minusvalits deguda ara gran aflüència d'aguesta gent.

Era prumèra planta serà ua bibliotèca estudi entàs mainatges dera escòla de Bossòst.

Ena segona planta i aurà es oficines deth Patronat de Torisme, e tanben er Organisme creat entà fomentar eth comèrç d'aguest parçan.

Eth humarau serà entath grop de joeni tà poder organisar activitats.

TOTI

NOTICIARI ARANÉS

EDITE:

Centre de Normalisacion
Lingüística dera Val d'Aran.
C/ Sarriulèra, 8, 2on. pis
Telf. 64 00 92
25.530 VIELHA

DIRECTOR:

Jusèp Loïs Sans Socasau

REDACTOR:

Joan Leja Cadena

COLLABOREN:

Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

IMPRIMÍS:

Imprenta Vidal
C/ Túnel s/n
25.530 VIELHA

DEPÒSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles e comentaris publicadi en noticiari TOTI, sonqu'exprèssen era opinion des sòns autors.

ETH REMOQUET DERA SETMANA

Mã Luïsa Estèvez Sans

ACODITS

1èr. acodit.-

Un dia ena escola explicant un problema de matematicas a Eva Jaquet (7 ans e 2on. de EGB), en tèrmes comparatius li diguí:

- Se tu as 10 creions, e peth carrèr en pèrdes 6 e en arribar en casa era tua fraia Judit te'n pren 3. Quanti creions te quedaràn?

A tot açò un petit de 5 ans (Carlos Llobet), sense lheur eth cap dera sua ficha de trabalh, contèste:

- Ad aquest pas, cap.

Çò que provoquèc un arrir espontani de tota era classe. Ua matricola d'aunor entath parvolet.

2on. acodit.-

Eth madeish parvolet, entenie liéger ara sua fraia de 6 ans Mireia Llobet (1èr. de EGB). Uns òmes li anauen dident:

- Que ben lieges! prò, que ben!

Contèste eth petit:

- Per que a eth libre deuant, que se non ja veiriem...

Aguesti son acodits qu'an pasat realment ena escola de Garòs e era mèstra mo'les conde coma aconteshements importants ja que mòstren era capacitat de reaccion qu'an es mainatges.

EDITORIAU ÀNIM!

Començàm damb agues ta petita publicacion coma suplement de TOTI. Aguesti suplementes les auferim a totes es institucions araneses que volguen dar ua informacion o que pensen qu'ei important contactar damb eth pòble. Sajaram d'auferi-ne un cada setmana.

En aquesta prumèra ocasion es mainatges de Garòs amassa damb era sua mèstra mos introduïssen ena vida dera sua escola, mos hèn a participar deth sòn trabalh diari en tot condà-mos curiositats dera sua escola.

Ei domatge que non posquegam publicar es vòsti trabalhs en color entà apreciar damb tot eth sòn valor, tot eth trabalh e era sensibilitat que ètz capaci de desvolopar.

Ànim!

Conde.: MAGRÀS EN VULCANO

Hè dejà molt de temps, en ua ilha nomentada Vulcano, i arribèc un òme que se cridaue Arripel, que portaue ues ròbes molt rares. En aqueres ilhes i vieuien uns indis que li demanèren:

- D'a on vies?

- Vengui d'Espanha.

- E, a on ei Espanha?

- Molt luenh, non sabetz que deman ei magràs?

- E, qu'ei aquerò deth magràs?

- Aquerò ei ua hèsta de titassi, molt devertida. Se voletz, la celebram.

- Ben, òc, prò d'a on treiram es disfrassi?

- De ròbes vielhes, vos hètz un vestit.

- Ben, òc, prò ane-mo'n a dormir qu'ei tard, deman començarà' era hèsta.

Londeman era gent gessec damb es ròbes vielhes e es càres pintades. Tanben es indis gesseran damb ròbes acabades de hèr, e er estrangèr didec:

- Qui s'age disfrassat melhor guanharà un, prèmi.

Eth prèmi la guanhèc eth mès vielh dera tribo que s'auie hèt un polit titàs de nòvia e toti arriren e s'ac passèren molt ben, e prometeren qu'ac seguirien celebrant toti es ans.

Eth prèmi, sabetz quin ère?. Ua cança pintada de molti colors, e que aué encara consèrven en aqueth país. E, coloret vermelh aguest conde s'a acabat.

ES TITASSI DE MAGRÀS SON DE HÈSTA

Ena escòla toti anàuem disfrassats; jo de gran pare, Eva e Olga de mòres, Maria Rosa de robòt, Mireia de senhora, e Ana, Enrique e Didac de palhassos e Carlos de chino.

David e Alicia èren malauts.

Era mia mare, era mare d'Ana, era mare d'Enrique e era gran mair de Didac heren crespèths.

Era tia de Maria Ròsa, era mare d'Eva, e era mare d'Enrique heren tortilhes.

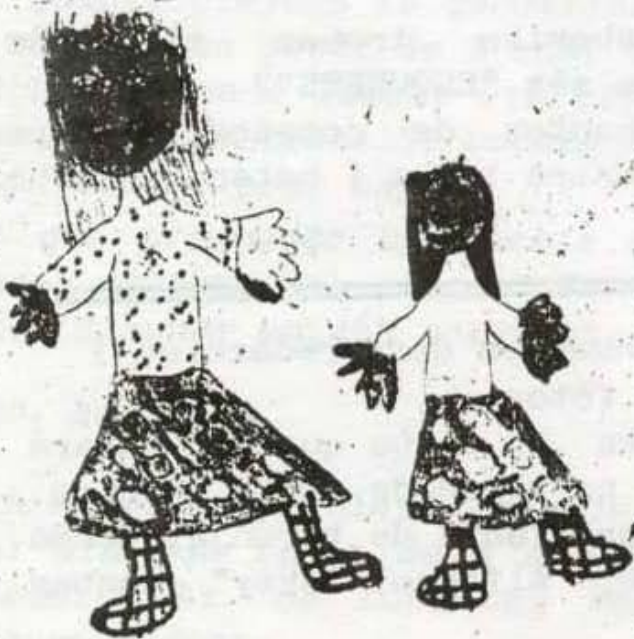
Dempús passèrem pes cases cantant cançons araneses damb pancartes; jo damb ua d'un indi qu'auia pintat eth dia anterior, Enrique pintèc e diboishèc ua garia, Eva un palhasso e Maria Ròsa un poric damb un ueu trencat.

(continue)

PLASTICA

TOT TASSA

ENMAGRÀS

Mireia Lobet 6 anys

Mireia Lobet 6 anys

SOPES DE LETRES

Trobatz es
18 nòms de
cases deth
pòble de
Garòs.

E	B	L	E	J	O	D	M	A	F
C	A	N	H	I	M	O	N	D	I
F	R	A	N	C	E	S	A	O	N
O	B	R	E	L	O	S	R	E	A
C	E	N	B	L	A	I	N	U	R
H	C	I	R	E	P	N	A	E	S
O	C	A	S	E	T	A	L	T	M
M	A	T	E	B	E	T	Ò	S	Ò
N	Ò	T	S	A	B	A	T	E	R
A	S	P	E	D	E	V	I	L	A

C	A	I	S	H	A	U	N	D	O
T	E	L	O	R	I	U	Q	S	E
E	S	C	L	A	F	O	N	S	A
R	E	M	O	P	I	N	H	A	N
E	S	T	R	I	N	G	Ò	L	A
E	S	S	A	C	A	R	A	T	H
I	P	I	C	A	R	D	A	S	C
T	E	L	O	R	A	C	I	P	I
O	B	I	B	Ò	A	C	S	O	M
B	A	T	A	L	H	A	R	D	A

ToTi

NOTICIARI INFANTIL

EDITE.-

Eth C.N.L.

COLLABÒREN:

Carmen Dominguez Vergés

Alicia Riart Milhò

Olga Espí Ordax

Ana Estrada Pònt

Carlos Llobet Barés

David Mòra Pujòl

Mireia Llobet Barés

Eva Jaquet Estrada

Carmen Mòra Ausset

Didac Grinhò Mora

Enrique Llobet Barés

Ròsa Montilha Mòga

Saberies trobar eth nòm
de sèt "ESQUERES"?

Abantes de començar, campa
guaire temps i metes.

(continuacion dera redaccion)

Mos vengueren a hèr ues fòtos.

Convidèrem as mainatges de Garòs que van entara
escòla de Vielha, e mos portèren de véuer. Carlos,
Ana e Julian portèren ua fanta de toronja, Genma
un "okey" de chocolate, Alfònso "okey" tanben
e Judit ua coca-cola.

Comencèrem a minjar, dempús mo'n anèrem entà
casa. Disfrotèrem molt, e enquia er an que ven.
Adiu.

Solucion.: 1ª Sopa.- Tòn, Matebet, Perich, Dossina,
Piro, Solè, Biat, Frances, Mondí, Arnalòt, Sabater,
Fina, Estèue, Mòra, Barbè, Caseta, Pèdevila e
Lejo.
2ª Sopa.- Esciafon, picaròl, tringòla, picarda,
picaròlet, michana e esquirolet.